

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України

№ _____

ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ НОРМИ І ПРАВИЛА утримання територій населених місць

I. Загальні положення

1. У цих Державних санітарних нормах та правилах утримання територій населених місць (далі – Санітарні норми) терміни вживаються у такому значенні:

вигрібна яма (вигріб) – інженерна споруда у вигляді поглиблення в землі, виконана з водоізоляційного матеріалу, призначена для збирання та зберігання рідких відходів, наземна частина якої обладнана щільно прилягаючою кришкою та решіткою для відокремлення твердих відходів;

контейнер для зберігання побутових відходів (контейнер) – металева або пластикова ємність, призначена для збирання та зберігання побутових відходів, виготовлена згідно з вимогами державних стандартів;

органічна складова побутових відходів – залишки побутових відходів (продуктів харчування, паперу, текстилю тощо), що складаються з органічних речовин, які піддаються процесам біологічного розпаду (гниття);

планово-подвірна система збирання побутових відходів – система, за якою зібрані в контейнери побутові відходи перевозять на об'єкти поводження з відходами для їх подальшого оброблення (перероблення), утилізації, знешкодження чи захоронення;

планово-поквартирна система збирання побутових відходів – система, яка не передбачає наявності контейнерів, а споживач самостійно завантажує побутові відходи у смітєвоз, що прибуває за графіком;

планово-регулярна система санітарного очищення – система санітарного очищення, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів з населених місць до місць їх оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження чи захоронення у терміни, визначені у Санітарних нормах;

помії – рідкі відходи, що утворюються під час прання, умивання, миття посуду та прибирання приміщень, приготування їжі та можуть містити залишки твердих відходів (поліетилен, папір, ганчір'я тощо);

прибирання об'єктів благоустрою – захід санітарного очищення, що передбачає регулярне збирання та перевезення в установлені місця побутових відходів, видалення вуличного змету, листя, гілля, снігу, льоду тощо;

санітарне очищення територій населених місць (санітарне очищення) – комплекс планувальних, організаційних, санітарно-технічних та господарських заходів щодо збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, що утворилися в населених місцях, а також прибирання об'єктів благоустрою з метою запобігання шкідливому впливу факторів середовища життєдіяльності на життя і здоров'я людини та майбутніх поколінь;

складова побутових відходів, що не підлягає утилізації, – залишки побутових відходів, що не можуть бути використані як вторинний матеріальний чи енергетичний ресурс;

схема санітарного очищення – документ, у якому містяться графічні та текстові матеріали щодо черговості здійснення заходів та обсягів робіт з санітарного очищення, систем і методів збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, необхідної кількості смітєвозів, механізмів, устаткування та інвентарю, доцільності проектування, будівництва, реконструкції чи розширення об'єктів поводження з відходами, їх основні параметри і розміщення, орієнтовані капіталовкладення на будівництво і придбання технічних засобів;

утилізатор (подрібнювач) залишків харчових продуктів – пристрій для оброблення (перероблення) побутових відходів шляхом подрібнення залишків харчових продуктів та видалення їх у систему водовідведення.

власник відходів – фізична або юридична особа, яка відповідно до закону володіє, користується і розпоряджається відходами.

Інші терміни використовуються у значеннях, визначених Законами України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про благоустрій населених пунктів», «Про відходи», «Про житлово-комунальні послуги» та іншими актами законодавства.

2. Санітарні норми встановлюють вимоги до санітарного очищення територій населених місць, зниження пилового забруднення, забезпечення доступності території а також правила виконання робіт з належного прибирання об'єктів благоустрою та державного санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених пунктів і поводження з відходами.

3. Дія Санітарних норм поширюється на відносини, що виникають у сфері благоустрою населених пунктів та поводження з відходами, та вони є обов'язковими для виконання власниками відходів, органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та підпорядкування і громадянами.

II. Санітарне очищення територій населених місць

1. Санітарне очищення територій населених місць повинно бути планово-регулярним і включати раціональне та своєчасне збирання, зберігання, перевезення та видалення, надійне знешкодження, економічно доцільну утилізацію побутових відходів і екологічно безпечне захоронення побутових відходів, що утворюються на території населеного пункту та у місцях перебування людей за його межами, відповідно до схеми санітарного очищення, погодженої з територіальним органом центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства на відповідній адміністративній території та затвердженої з місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування відповідно до статей 20 та 21 Закону України «Про відходи».

2. Санітарне очищення територій населених місць здійснюється спеціалізованими підприємствами незалежно від форми власності та підпорядкування на договірних засадах у встановленому законодавством порядку.

3. При проектуванні житлової та громадської забудови, вимоги до санітарного очищення повинні бути передбачені відповідною містобудівною документацією.

4. Для забезпечення шумового комфорту населення рівні шуму при вивозі побутових відходів не повинні перевищувати санітарно-гігієнічних нормативів для відповідного часу доби згідно до Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 463, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 281/33252.

5. Забороняється спалювати побутові відходи на об'єктах благоустрою та на об'єктах поводження з відходами, не призначених для цього.

6. У разі застосування планово-подвірної системи збирання побутових відходів на об'єктах благоустрою населених пунктів мають бути виділені спеціально обладнані майданчики для розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів (контейнерні майданчики) із можливістю під'їзду для техніки та смітєвозів.

Встановлюються окремі контейнери для збору: пластику, скла, металу, паперу та органіки.

7. Контейнерні майданчики повинні мати водонепроникне тверде покриття, бути обладнані огорожею та ізольовані від об'єктів обслуговування населення, магістральних вулиць, не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту.

При використанні контейнерів для сміття без кришок контейнерні майданчики мають бути обладнані навісами.

Ці норми не стосуються заглиблених контейнерів для збору побутових відходів.

8. Місця розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів визначаються балансоутримувачем території з додержанням правил добросусідства.

Місця розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів на присадибній ділянці та відстань від них до власного житлового будинку визначає власник цього будинку з додержанням правил добросусідства.

Спірні питання щодо місць розміщення контейнерів та контейнерних майданчиків для зберігання побутових відходів на території присадибної ділянки та в районах забудови розглядаються у порядку вирішення земельних спорів згідно з законодавством.

9. Місця розташування контейнерних майданчиків на об'єктах благоустрою населених пунктів визначаються у складі проектів будівництва житлових і громадських будівель і споруд, а для території садибної забудови - у складі проектів детальних планів цих територій.

10. Роздільне збирання побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, здійснюється власниками відходів відповідно до законодавства про відходи та санітарного законодавства.

11. Відбір вторинної сировини з побутових відходів, що зібрані у контейнери або завантажені у смітєвози, дозволяється тільки на спеціалізованих підприємствах з сортування та переробки побутових відходів відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

12. Кількість контейнерів для зберігання побутових відходів визначається власником чи балансоутримувачем об'єктів благоустрою виходячи з фактичного об'єму утворення побутових відходів.

Сумарний об'єм контейнерів для зберігання побутових відходів повинен перевищувати фактичний об'єм їх утворення на 25 відсотків.

13. Під час зберігання побутових відходів у контейнерах повинна бути виключена можливість їх загнивання, розкладання, розвіювання та розпилювання. Термін зберігання в холодний період року (при середньодобовій температурі -5°C і нижче) повинен бути не більше ніж три доби, а в теплий період року (при середньодобовій температурі більше ніж $+5^{\circ}\text{C}$) – не більше ніж одна доба (щоденне перевезення).

Перевезення великогабаритних і ремонтних відходів необхідно проводити у міру їх утворення, але не рідше одного разу на тиждень.

Перевезення окремих складових побутових відходів, що не загнивають та не утворюють неприємних запахів, допускається здійснювати рідше, за графіками, узгодженими з виконавцем послуг з перевезення відходів та власником чи балансоутримувачем об'єктів благоустрою.

Для заглиблених контейнерів для збору органічних та несорттованих побутових відходів відходи можуть зберігатися до заповнення контейнеру, але не більше 7 діб.

Сорттовані побутові відходи – пластик, скло, метал, папір можуть зберігатися до заповнення контейнера.

14. Власник контейнерів для зберігання побутових відходів зобов'язаний забезпечити їх миття та дезінфекцію засобами, дозволеними до використання Міністерством охорони здоров'я України.

Дезінфекцію контейнерів для збору органічного або не сорттованого сміття необхідно проводити щонайменше раз на тиждень.

Дезінфекцію контейнерів для зберігання пластика, скла, металу, паперу необхідно проводити щонайменше раз на місяць.

Миття контейнерів необхідно проводити щонайменше раз на місяць.

Заглиблені контейнери повинні мати систему водовідведення, або бути підключені до каналізації. Заглиблені контейнери не можуть бути підключенні до системи зливової (дощової) каналізації.

15. У разі застосування планово-поквартирної системи збирання побутових відходів споживачі самостійно завантажують побутові відходи у смітєвоз, що прибуває за графіком. Забороняється виставляти та складувати побутові відходи за межами присадибної ділянки завчасно (раніше однієї години) до прибуття смітєвозу.

Виконавці послуг з перевезення побутових відходів зобов'язані інформувати населення про графік перевезення побутових відходів.

Планово-поквартирну систему збирання побутових відходів можна застосовувати виключно на території садибної забудови.

16. Дозволяється проектувати та будувати житлові будинки без улаштування смітєпроводів, окрім спеціалізованих житлових будинків для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, починаючи з другого поверху, незалежно від поверховості будівлі.

Не дозволяється експлуатувати смітєпроводи при: невідповідності ДСТУ Б В.2.5-34:2007, недотриманні графіку дезінфекції.

17. Кришки завантажувальних клапанів смітєпроводів на сходових клітках повинні мати ущільнювач згідно ДСТУБ В.2.5-34:2007 з метою герметизації та захисту від шуму. У житлових будинках, що мають смітєпроводи, повинні бути забезпечені умови для щотижневого їх чищення, дезінфекції, дезінсекції і дератизації каналів смітєпроводу, для чого канали обладнуються відповідними пристроями згідно ДСТУ Б В.2.5-34:2007.

18. Для дезінфекції каналів смітєпроводів слід застосовувати засоби, дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України.

Використання хлорвмісних дезінфекційних засобів для дезінфекції контейнерів та каналів смітєпроводів забороняється.

Періодичність прочищення стовбура смітєпроводу – не рідше одного разу на місяць.

19. Камеру для прийому сміття необхідно розміщувати безпосередньо під стовбуром смітєпроводу та забезпечувати гарячим і холодним водопостачанням та водовідведенням (влаштування трапів у підлозі обов'язкове). Камеру для прийому сміття не допускається розміщувати суміжно з житловими приміщеннями квартир.

Камера для прийому сміття повинна бути облаштована автономним вентиляційним каналом та мати самостійний вхід з дверима, обладнаними вентиляційними отворами у їх нижній частині. Вхід у камеру для прийому

сміття повинен бути ізолюваний від загального входу в житловий будинок та в інші приміщення, а також вікон сусідніх квартир глухою стіною (екраном). Підлога камери для прийому сміття повинна бути зручною для транспортування контейнерів та розташовуватись на одному рівні з асфальтованим під'їздом та мати профіль стоку вод у напрямку трапів.

Поверхня стін, стелі та підлоги камери для прийому сміття повинна бути гладкою, стійкою до механічного впливу, покрита водонепроникними матеріалами, що легко очищаються та допускають часте миття з використанням мийних та дезінфекційних засобів, або пофарбована зносостійкими лакофарбовими матеріалами з антибактеріальними властивостями, що дозволяють їй вологе прибирання та дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України.

Категорично забороняється скидати побутові відходи із сміттєпроводу безпосередньо на підлогу камери для прийому сміття (у камері для прийому сміття повинен бути запас контейнерів не менше ніж на одну добу), а також виставляти контейнери з відходами за межі камери для прийому сміття завчасно (раніше однієї години) до прибуття сміттєвозу.

20. Для зберігання рідких відходів (фекалії, сеча, помий), що утворюються у житлових та громадських будівлях і спорудах за відсутності централізованого водопостачання та водовідведення, слід передбачити каналізування з облаштуванням (використанням) місцевих очисних споруд. У разі наявності дворових вбиралень, вони повинні бути підключенні до місцевих очисних споруд.

21. Місцеві очисні споруди повинні бути збудовані в відповідності до локального проекту, з обов'язковим урахуванням виду і типу ґрунтів, висоти стояння ґрунтових вод, системи очистки стічних вод.

Місцеві очисні споруди повинні бути віддалені від меж земельних ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення, урізів водойм на відстань згідно висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Відстань від місцевих очисних споруд до громадських колодязів і каптажів джерел повинна враховувати гідрогеологічні умови і бути не менше 50 метрів.

Вертикальне планування ділянки навкруги очисних споруд потрібно виконувати так, щоб поверхневі та аварійні води стікали у їх бік і в протилежний від споруд водозабезпечення.

22. Радіус пішохідної доступності до стаціонарних громадських туалетів встановити у межі 700 м при лінійному плануванні та у межах радіусу в 700 м для парків.

Необхідне влаштування хоча б одного громадського туалету на кожну зону зелених насаджень з можливим постійним перебуванням людей.

Для площ, пішохідних зон та місць з прогнозованим скупченням населення, необхідне влаштування громадських туалетів на відстані не більш ніж 300 метрів один від одного.

В громадських вбиральнях має бути влаштований стіл для сповивання та забезпечено доступ до питної води, призначеної для споживання людиною відповідно до вимог санітарного законодавства.

23. За погодженням з територіальним органом центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства на відповідній адміністративній території на період проведення масових громадських заходів (мітинги, концерти, спортивні змагання тощо) місця їх проведення необхідно додатково забезпечити контейнерами для зберігання побутових відходів та мобільними (пересувними) санітарно-технічними приладами (вбиральні, умивальники) із запасами питної води та герметичними ємностями для збору рідких відходів з розрахунку на чисельність громадян, що беруть участь у заходах, за нормами утворення відходів і водоспоживання.

24. Відведення стічних вод, що утворилися в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), повинно здійснюватися централізованою системою водовідведення.

У разі відсутності інженерних мереж міської (селищної, сільської) каналізації або розташування об'єктів на відстані не менше ніж 500 м від найближчого колектора стічних вод необхідно передбачати каналізування об'єктів на локальні очисні споруди, при цьому перевагу слід віддавати ґрунтовим методам біологічного очищення стічних вод.

Обладнання внутрішньобудинкової каналізації та каналізування об'єктів з відведенням стічних вод у вигрібні ями забороняється.

25. Відведення стічних вод, що утворилися на забудованій території внаслідок випадання атмосферних опадів, повинно здійснюватися з усього басейну стоку системою зливової (дощової) каналізації (з урахуванням поверхневого дренажу з територій зелених насаджень), яка є обов'язковим елементом благоустрою населених пунктів.

У містах і селищах міського типу необхідно передбачати зливову (дощову) каналізацію закритого типу з попереднім очищенням стоку та гідрозатворами для уникнення неприємних запахів.

Застосування відкритого водовідвідного устаткування (канав, кюветів, лотків тощо) допускається в сільських населених пунктах, а також на території парків, скверів, пішохідних зон.

На забудованій території влаштовуються зелені трав'яні насадження для затримки надлишкової води від залпових злив і наступного повільного спуску води в систему дренажу.

Профілактичний огляд зливоприймальних колодязів та їх очищення проводиться балансоутримувачем, не менше одного разу на квартал.

Забороняється викидати зметене та побутове сміття в зливоприймальні колодязі.

За умов функціонування загальноміської системи зливової (дощової) каналізації, що забезпечує відведення стічних вод навколо будівель та споруд - забезпечити підключення системи об'єкту безпосередньо до неї, без виводу стічних вод на поверхню.

У разі її відсутності, у проектних рішеннях передбачити реконструкцію існуючої загальноміської зливової (дощової) каналізації з урахуванням нового об'єкту проектування чи реконструкції для підключення його до системи, що проектується.

Проектування зливової каналізації виконувати з урахуванням усіх зовнішніх горизонтальних площин та дахів будівель та споруд.

В проектних рішеннях використовувати систему виключно закритого типу для запобігання замерзання води до потрапляння до загальноміської системи.

Конструкції покрівель повинні виконуватися з унеможливленням потрапляння води на край покрівлі з подальшим формуванням стоку з них та подальшим формуванням бурульок.

Усі воронки та трапи повинні бути обладнані системою підігріву.

26. Перевезення побутових відходів необхідно здійснювати спеціально обладнаними для цього транспортними засобами (смітєвозами, асенізаційними машинами тощо), що унеможливають їх розвіювання, розсипання, розливання та розпилення, а також забезпечують зручність під час їх завантаження та вивантаження. Під час перевезення небезпечних відходів у складі побутових необхідно забезпечити збереження їх цілісності та унеможливити їх руйнування та змішування між собою та з іншими видами відходів.

27. Видалення побутових відходів обов'язково повинно включати їх оброблення (перероблення) шляхом промислового сортування з

подальшим перевезенням вторинної сировини, небезпечних відходів, органічної складової та складової побутових відходів, що не підлягає утилізації (після її глибокого пресування до щільності природних ґрунтів (більше 1 т/куб.м) і подальшого брикетування), до місць чи об'єктів утилізації, знешкодження або захоронення відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

Залежно від вмісту органічних речовин окремі складові побутових відходів підлягають утилізації шляхом їх оброблення (перероблення) на спеціалізованих підприємствах з отриманням кінцевого продукту – біогумусу або біопродукції на його основі.

28. Складова побутових відходів, що не підлягає утилізації, повинна знешкоджуватись на спеціалізованих підприємствах (сміттєспалювальні заводи, піролізні установки тощо) або захоронюватись на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

29. Спеціалізовані підприємства з оброблення (перероблення), знешкодження, захоронення та утилізації побутових відходів можна розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами за умови організації санітарно-захисної зони відповідно до вимог санітарного законодавства.

III. Прибирання об'єктів благоустрою

1. На всіх об'єктах благоустрою повинні бути встановлені в достатній кількості урни для сміття. Відстань між урнами на тротуарах і вулицях повинна становити не більше ніж 60 м.

На перехрестях вулиць повинна бути передбачена урна для сміття на кожному з кутів перехрестя.

Урни для сміття встановлюються обов'язково біля зупинок громадського транспорту, входів в метро, вокзали, підземні переходи, громадські будівлі та споруди.

Загальна кількість та об'єм урн встановлюються, виходячи з фактичного об'єму утворення відходів на території. Сумарний об'єм урн для сміття повинен перевищувати фактичний об'єм їх утворення на 25 відсотків з урахуванням графіку очищення.

Очищення урн слід проводити систематично по мірі їх наповнення.

За утримання у чистоті урн біля входів в громадські будівлі та споруди відповідають підприємства, установи та організації балансоутримувачі відповідних громадських будівель та споруд.

За утримання у чистоті урн на вулицях і тротуарах відповідають підприємства, установи, організації визначені органами місцевого

самоврядування у визначеному порядку, або відібрані за процедурами публічних закупівель на замовлення органів місцевого самоврядування.

2. Забороняється складування тари і запасів товарів біля кіосків, наметів, торгівельних павільйонів, магазинів та інших підприємств торгівлі, а також на прилеглий до них території.

Підприємства торгівлі зобов'язані здійснювати прибирання та очищення від снігу та ожеледі прилеглих територій у радіусі не менше 5 м та забезпечувати зберігання і перевезення побутових відходів відповідно до вимог Санітарних норм.

3. Механізоване миття, поливання і підмітання проїжджої частини вулиць і майданів з твердим покриттям у літній період слід проводити планово. Балансоутримувачі цих території зобов'язані збирати, прибирати сміття зі зливу приймальних решіток та вивозити зібране сміття на відповідні майданчики.

Під час прибирання дорожнього покриття накопичене в прилотковій частині дороги забруднення не повинно потрапляти на смуги зелених насаджень або тротуар.

4. Вулиці з підвищеною інтенсивністю пішохідного руху (понад 100 осіб/год.), площі, пішохідні зони а також тротуари біля підприємств торгівлі, вокзалів, зупинок громадського транспорту, входів в метро в жарку пору року (при середньодобовій температурі +20 градусів Цельсія і вище) повинні поливатися не рідше одного разу на добу.

5. Проїжджа частина вулиць, на яких відсутня зливова каналізація, для зниження запиленості повітря і зменшення забруднень повинна прибиратись підмітально-прибиральними машинами.

6. Заправляти поливально-мийні і підмітально-прибиральні машини водою з відкритих водойм можна лише за умови, що її склад і властивості відповідають гігієнічним вимогам до води водних об'єктів у місцях господарсько-питного чи культурно-побутового водокористування.

7. У період листопаду потрібно своєчасно прибирати опале листя з проїжджої частини, відокремлених трамвайних ліній, велодоріжок та тротуарів. В скверах та парках збирати листя дозволяється тільки з організованого газону, при цьому необхідно вносити підкормку згідно потреб відповідних зелених насаджень і мульчувати весь відкритий ґрунт. Зібране листя необхідно вивозити на поля компостування. Спалювати листя забороняється.

8. У зимовий період року з метою запобігання утворенню ожеледиці та сприяння її ліквідації необхідно проводити механічну очистку до твердої поверхні та посипку полотна тротуарів, велодоріжок та пішохідних зон гранвідсівом з вмістом солі 7% від обсягу.

Гранвідсів з сіллю має зберігатися в контейнерах що закриваються, які розміщуються на вулицях не рідше ніж кожні 200 метрів та на зупинках громадського транспорту. Загальний об'єм контейнерів для суміші гранвідсівів з сіллю визначається виходячи з фактичного об'єму витрат на посипку території гранвідсівом з сіллю.

Після закінчення зимового періоду року, гранвідсів збирається з вулиць в контейнери; контейнери прибираються з вулиць до настання зимового періоду року.

У складних випадках дозволена обробка автодорожніх покриттів технологічними матеріалами та засобами, дозволеними до використання Міністерством охорони здоров'я України. Посипка піском та пісковою сумішшю з сіллю заборонена.

Зберігання технологічних матеріалів відкритим способом заборонено.

Пішохідні переходи та зони очікування пішоходів потрібно очищати від снігу та ожеледі до твердої поверхні. Очищення тротуарів від снігу та ожеледі до твердого покриття має відбуватись на ширину не менш ніж 1,2 м. на вулицях з низьким потоком пішоходів і на всю ширину тротуару на вулицях з потоком пішоходів більше 500 осіб/годину.

Прибирання від снігу та ожеледі тротуарів, велодоріжок, пішохідних зон проводиться до прибирання доріг.

За очистку від снігу та ожеледі тротуарів, велодоріжок, площ, пішохідних зон відповідають підприємства, установи, організації визначені для цих цілей органами місцевого самоврядування у визначеному порядку.

9. Забороняється переміщення, перекидання і складування сколу льоду, забрудненого снігу тощо на ділянках зелених насаджень, водоймах, покритих льодом, пляжах та гідротехнічних спорудах.

Забороняється складування забрудненого снігу та сколу льоду на тротуарах, газонах, в пристовбурових лунках дерев та в прилотковій частині дороги.

Вивезення сколу льоду, забрудненого снігу тощо необхідно здійснювати на спеціально облаштовані ділянки із наявністю на території споруд зливової каналізації з відведенням талої води на споруди механічної очистки відповідно до вимог санітарного законодавства, або використовувати снігоплавильні машини.

Залишки технологічних засобів, вжитих для запобігання ожеледі на проїжджій частині, велодоріжках та тротуарах забороняється скидати на ділянки озеленення та залишати на вулицях в сухому вигляді без спеціального закритого контейнера.

10. Власники об'єктів дорожнього сервісу зобов'язані забезпечити прибирання прилеглої території відповідно до вимог Санітарних норм.

IV. Прибирання об'єктів з відособленою територією

1. На об'єктах з відособленою територією (пляжі, набережні водних об'єктів в межах населених пунктів, ринки, парки, навчальні заклади та заклади охорони здоров'я, кладовища тощо) збирати та зберігати відходи, мити автотранспорт, зберігати тару і дрова в непередбачених для цього місцях забороняється.

2. Вимоги до прибирання території пляжів полягають у такому. Власники чи балансоутримувачі пляжів у процесі їх експлуатації повинні забезпечити прибирання берега, роздягалень, зеленої зони, миття тари і дезінфекцію вбиралень, а також перевезення зібраних відходів щоденно до 8 години ранку.

3. Урни необхідно розташовувати на відстані 3-5 м від смуги зелених насаджень і не менше ніж 10 м від урізу води. Урни мають бути розставлені з розрахунку не менше однієї урни на 625 кв.м території пляжу. Відстань між установленими урнами не повинна перевищувати 25 м.

4. Контейнери для зберігання побутових відходів слід встановлювати поза межами прибережної захисної смуги річок і водойм та пляжної зони виходячи з фактичного об'єму утворення відходів на території.

Встановлюються окремі контейнери для збору: пластику, скла, металу, паперу та органіки.

5. На територіях пляжів необхідно влаштовувати громадські вбиральні з розрахунку одне місце на 50 відвідувачів. Відстань від громадських вбиралень до місця купання має бути не менше ніж 50 м і не більше ніж 200 м. Громадські вбиральні мають бути підключені до локальних очисних споруд або централізованої системи каналізації. В громадських вбиральнях має бути влаштований стіл для сповивання та забезпечено доступ до питної води, призначеної для споживання людиною відповідно до вимог санітарного законодавства.

6. Територія пляжу має бути забезпечена фонтанчиками з питною водою, призначеної для споживання людиною відповідно до вимог санітарного законодавства. Відстань між фонтанчиками не повинна перевищувати 100 м. Відведення використаних вод дозволяється в проточні водойми на відстані не менше 100 м за течією від межі пляжу. Дозволяється відведення використаних вод в системи каналізації та

зливової (дощової) каналізації, систему місцевих очисних споруд або локальну дренажну систему.

Використання фонтанчиків з постійним потоком води заборонено.

7. Відкриті і закриті роздягальні, павільйони для роздягання, гардероби слід мити щодня із застосуванням мийних та дезінфекційних засобів, дозволених до використання Міністерством охорони здоров'я України.

8. Щорічно на пляж необхідно підсипати чистий пісок або гальку.

9. На піщаних пляжах не рідше одного разу на тиждень необхідно проводити механізоване рихлення та просіювання поверхневого шару піску з видаленням зібраних відходів. Після рихлення пісок необхідно вирівнювати.

10. У місцях, призначених для купання, категорично забороняється прати білизну і купати тварин.

11. На пляжах повинні бути організовані медичні пункти та рятувальні станції.

12. Об'єкти обслуговування населення, що розташовуються на пляжах, повинні бути забезпечені централізованими системами водопостачання та водовідведення. У разі відсутності централізованих інженерних мереж необхідно влаштовувати систему водопостачання для кожного окремого об'єкта та локальні очисні споруди водовідведення і розміщувати їх поза межами прибережної захисної смуги річок і водойм та пляжної зони.

13. Вимоги до прибирання території парків полягають у такому. Господарська зона з контейнерними майданчиками повинна бути розташована не ближче ніж 50м від місць масового скупчення населення, що відпочиває (танцювальні майданчики, естради, фонтани, головні алеї, видовищні павільйони тощо).

14. Кількість контейнерів встановлюється виходячи з фактичного об'єму утворення відходів на території парків та скверів. На алеях відстань між урнами повинна бути не більше ніж 40 м. Встановлюються урни для збору: пластику, скла, несортованого сміття.

Біля кожної тимчасової споруди встановлюється урна місткістю не менше ніж 20 куб.дм.

15. Кількість контейнерів для роздільного збору сміття на господарських майданчиках визначається виходячи з їх середнього фактичного утворення за 3 дні. Встановлюються окремі контейнери для збору: пластику, скла та несортованого сміття.

16. Основне прибирання парків проводиться після їх закриття та до 8 години ранку. Протягом дня необхідно збирати відходи та опале листя з

пішохідних зон та велодоріжок, проводити патрульне прибирання, поливати зелені насадження. Очищення урн проводиться протягом дня по мірі їх заповнення.

17. Поводження з небезпечними відходами у складі побутових відходів шкірно-венерологічних, інфекційних, онкологічних, хірургічних та інших відділень лікувально-профілактичних закладів повинно здійснюватися відповідно до вимог законодавства про відходи і санітарного законодавства. Ці відходи потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними, а їх захоронення та знешкодження необхідно здійснювати на спеціально відведених місцях чи об'єктах.

18. Територія закладів охорони здоров'я прибирається до твердого покриття.

Побутові відходи, що утворюються на території лікувально-профілактичних закладів, підлягають видаленню відповідно до Санітарних норм.

19. Контейнерні майданчики необхідно розташовувати на території господарської зони закладу охорони здоров'я. Допускається встановлювати контейнери для зберігання побутових відходів у вбудованих приміщеннях господарського призначення, обладнаних відповідно до вимог, передбачених пунктом 20 розділу II даних Санітарних норм.

20. На території та в приміщеннях закладів охорони здоров'я необхідно встановлювати урни.

Кількість урн визначається з розрахунку не менше однієї урни на кожні 700 кв.м території закладу. На головних алеях урни повинні бути встановлені на відстані 10 м одна від одної.

В приміщеннях закладів охорони здоров'я встановлюються урни біля входу та в зонах очікування. Забезпечується щонайменше одна урна в зонах очікування на кожному поверсі закладу охорони здоров'я.

21. Заклад охорони здоров'я проводить щоденне прибирання території закладу, очистку, мийку та дезінфекцію збірників урн, контейнерів та майданчиків для їх розміщення.

Для проведення дезінфекційних робіт у закладах охорони здоров'я повинні застосовуватись засоби, дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України.

V. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за утриманням територій населених місць

1. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за утриманням територій населених місць здійснюється територіальним органом центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства на відповідній адміністративній території.

2. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд здійснюється вибірковими перевірками дотримання санітарного законодавства на об'єктах благоустрою за планами територіального органу центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства на відповідній адміністративній території, а також позапланово з підстав, визначених законодавством.

VI. Зниження пилезабруднення територій

1. На дві смуги руху вулиці облаштовується щонайменше одна смуга озеленення. Смугою озеленення можна вважати рядову посадку дерев з середньою відстанню між ними не більше 11 метрів. Смуга озеленення також може розміщуватися між смугами руху автотранспорту, в такому випадку посадка дерев здійснюється через кожні 6 метрів. Використання декоративних видів на цих смугах озеленення заборонено. На смузі озеленення між деревами можуть бути облаштовані паркувальні місця для автомобілів. Вулиці слід аналізувати на відповідність цієї норми окремими відрізками кварталів.

2. Під час вибору порід дерев для посадки на вулицях обирають види з максимальними функціональними властивостями:

1) стійкі до загазованості, пило і водопоглинання, створення тіні, вироблення кисню, затримки вологи, відповідно до кліматичних зон. Висаджуються дерева з віком щонайменше 10 років зі сформованою кроною;

2) нижня межа крони має бути вищою рівня тротуару або пішохідної зони щонайменше на 2,2 м.

Після висадки дерева на вулиці забезпечується догляд за деревом та його поливання протягом трьох років.

3. Для озеленення території населених місць забороняється використовувати дерева, кущі, рослини з колючками (біла акація, глід, шипшина тощо), отруйними плодами та рослини згідно з Переліком

рослин, дерев, кущів з колючками, отруйними плодами, наведеним у додатку 1.

4. Відкритий ґрунт на територіях населених місць не дозволяється. Весь ґрунт має бути покритий газоном, багаторічними рослинами, пристовбурними решітками або мульчою.

Рівень землі газону має бути нижче рівня тротуару або газон має бути захищено безперервним щільним бордюром з закритими швами між частинами бордюру вищим рівня землі мінімум на 0,05 м.

Рівень землі в пристовбурних лунках дерев має бути нижче рівня тротуару. Огородження пристовбурних лунок дерев бордюром та парканом не допускається. Ґрунт пристовбурної лунки має бути покрито пристовбурною решіткою, гравієм або мульчою крупних фракцій.

Ґрунтові схили на територіях населених місць мають бути засаджені багаторічними ґрунтопокривними рослинами обраними згідно орієнтації схилів (сонячний або тіньовий бік) та кліматичної зони території.

5. В'їзд автомобільного транспорту в пішохідні зони, на тротуари, в парки та сквери, території зелених насаджень та на газони має бути унеможливлено встановленням паркувальних стовпчиків або інших фізичних перепон висотою не менше 0,6 м.

Заборонено огороджувати газони безперервними заборами нижче 1,2 м.

6. При виїзді з будівельних майданчиків, ресурсодобувних кар'єрів, місць захоронення або сортування твердих побутових відходів має бути організовано пункт миття для виїжджаючого автомобільного транспорту. Миття та очищення від пилу та бруду виїжджаючого з будівельних майданчиків, ресурсодобувних кар'єрів, місць захоронення або сортування твердих побутових відходів автомобільного транспорту є обов'язковим.

7. Омолоджувальна обрізка дерев на територіях населених місць забороняється. При обрізці гілок дерев товщих за 2,5 см, рани обробляються спеціальними засобами для закриття ран дерев та закриваються захисним шаром від попадання грибків та бактерій.

8. За забезпечення зниження пилезабруднення територій населених місць згідно цих норм відповідають органи місцевого самоврядування відповідних територій.

Інвентаризація стану дерев на вулицях населених місць проводиться не рідше ніж раз на п'ять років. Під час інвентаризації проводиться оцінка стану кожного дерева окремо згідно алгоритму оцінки в додатку 2.

Для кожного дерева в реєстрі зелених насаджень фіксується географічні координати дерева, вид та сорт дерева, діаметр стовбура, оцінка його стану.

За результатами інвентаризації щорічно створюється план розвитку зелених насаджень на вулицях населених місць згідно проведеної інвентаризації та оцінки.

VII. Забезпечення доступності територій населених місць та створення умов проживання, сприятливих для населення.

1. На території населених місць забезпечується безбар'єрне середовище для пішоходів, маломобільних груп населення та велосипедистів.

При різних рівнях тротуарів та дорожнього полотна влаштовуються з'їзди з рівня тротуару до рівня дорожнього полотна на ширину не менш ніж 1,2 м з уклоном згідно діючих будівельних норм. Забезпечується безбар'єрність велодоріжок при перепадах рівнів поверхні на ширину велодоріжки з уклоном згідно діючих будівельних норм.

На перепадах рівнів покриття тротуарів та пішохідних зон влаштовуються з'їзди між рівнями на ширину не менш ніж 1,2 м з уклоном згідно діючих будівельних норм.

2. В підземних та надземних пішохідних переходах має бути забезпечене безбар'єрне середовище шляхом обладнання кожного з виходів пандусом з уклоном згідно діючих будівельних норм або ліфтом (підйомником), що забезпечує безбар'єрне переміщення маломобільних груп громадян з рівня тротуару до рівня переходу.

Підземні та надземні пішохідні переходи, щодо яких не має об'єктивної можливості забезпечити безбар'єрне середовище через складні рівні переходу, дублюються наземними пішохідними переходами, якими забезпечується безбар'єрне переміщення.

3. На вулицях встановлюються лави для сидіння не рідше ніж кожні 300 метрів, з врахуванням лав для сидіння на зупинках громадського транспорту.

**Генеральний директор Директорату
громадського здоров'я**

Андрій СКІПАЛЬСЬКИЙ